

Brüssel, 14.7.2023
COM(2023) 453 final

KOMISJONI ARUANNE

Euroopa Liidu õiguse kohaldamise järelevalve

2022. aasta aruanne

Eessõna.....	3
Euroopa roheline kokkulepe.....	4
Puhas õhk ja vesi	4
Üleujutusriski maandamine	5
Elurikkuse kaitse	5
Ringmajanduse edendamine	6
Kliimameetmed	6
Puhas energia	7
Ühtne energiaturg	7
Keskkonnahoidlik transport	8
Kestlik põllumajandus, mis tagab toiduga varustatuse	8
Kestlik kalandus ja mereruumi planeerimine	9
Tervis ja toiduohutus	10
Tubaka tarbimisega seotud haiguste ennetamine	10
Ohutum transport	11
Digiajastule vastav Euroopa	12
Inimeste heaks toimiv tehnoloogia	12
Õiglane ja konkurentsivõimeline digimajandus	13
Andmepõhise majanduse edendamine	13
Avatud, demokraatlik ja kestlik digiühiskond	13
Tarbijate ja ettevõtjate kaitse	14
Ligipääsetavad tooted, teenused ja veebisaidid	14
Ühtne turg kui majanduskasvu suurendaja	15
Läbipaistev teave ettevõtjate kohta ja ettevõtjate jaoks	16
Digitaalsed transpordisüsteemid	16
Inimeste hüvanguks toimiv majandus.....	18
Töötingimused	18
Töotervishoid ja tööohutus	19
Tööjõu liikuvus	19
Sotsiaalkindlustuse koordineerimine	20
Kodanike ja ettevõtjate parem teavitamine ja abistamine	20
Parem kutsealade reguleerimine ja kvalifikatsioonide tunnustamine	20
Elujõuliste ettevõtjate pankroti ärahoidmine	21
Finantsteenused	21
Jaemaksed	22

Järelevalve selle üle, kuidas liikmesriikide ametiasutused kohaldavad finantsteenuseid käsitlevaid ELi õigusnorme.....	22
Rahapesu ja terrorismi rahastamine	22
Liikuvus ja transport.....	23
Otsene maksustamine.....	24
Kaudne maksustamine.....	25
Toll	26
Euroopaliku eluviisi ja demokraatia edendamine	27
Õigusriik	27
Liidu õiguse rikkumisest teavitavate isikute kaitsmine.....	28
Võitlus diskrimineerimise, rassismi ja ksenofoobia vastu	28
Töö- ja eraelu tasakaalu edendamine	29
Isikuandmete kaitse.....	29
ELi kodakondsuse kaitse	29
Õigusalane koostöö ja üksikisikute õigused kriminaalasjades.....	30
Julgeolek.....	30
Ränne ja varjupaik.....	31
Venemaa-vastaste sanktsioonide rakendamine.....	31

Vastutuse välistamine. Käesolevas aruandes kirjeldatakse meetmeid, mille komisjon võttis liidu õiguse järgimise järelevalveks ja tagamiseks 2022. aastal. Aruandes nimetatud rikkumisjuhtumite seis võib olla vahepeal muutunud.

Eessõna

2022. aasta oli üks sügeimaid aastaid meie maailmajao lähiajaloo. Euroopasse naasis sõda, mis mõjutas otseselt meid kõiki. Inimesed tundsid muret selle pärast, millised on sõja rängad tagajärjed Ukrainas, ent pelgasid ka majanduslangust, demokraatliku korra kõikuma löömist ja lõhenemist ülejäänud Euroopas. Kuid me pidasime vastu. Ukraina võitlus vabaduse eest on meile jätkuvalt inspiratsiooniks ning motiveerib Euroopa Liitu jätkama oma enneolematut rahalist, sõjalist ja poliitilist toetust.

Oleme ja jääme ka tulevikus vankumatult toeks Ukrainale ning jätkame põhjalike muutuste elluviimist, mida lubasime oma ametiaja alguses, et luua järgmise põlvkonna jaoks Euroopa, mis on tugevam, keskkonnahoidlikum ja tervem.

Nende muutuste saavutamiseks oleme esitanud mitmesuguseid ambitsioonikaid ettepanekuid ja strateegiaid. Kuid meie eesmärgid saavad teostuda ja kasu tuua kõigile eurooplastele, olenemata nende elukohast, vaid siis, kui komisjoni esildatud õigusnorme mitte üksnes ei kiideta heaks Brüsselis, vaid kohaldatakse nõuetekohaselt igal pool ELis.

Käesolevas aruandes kirjeldatakse meetmeid, mida komisjon võttis 2022. aastal, kindlustamaks, et kõnealused õigusnormid praktikas toimivad. Tegelesime ELi õigusnormide täitmise tagamisega kõikides poliitikavaldkondades ning keskendusime küsimustele, mis on inimeste ja ettevõtjate igapäevaelus kõige olulisemad. Seepärast oli enamik 2022. aastal algatatud menetlustest seotud keskkonna, õigusküsimuste ja põhiõigustega ning ühtse turu ja tööhõivega.

Probleemi ilmnedes teeme kõigepealt tihedat koostööd konkreetse liikmesriigiga, et probleem võimalikult kiiresti lahendada. Enamasti see õnnestub. Ent nagu aruandest näha, ei kõhkle me võtmast vajaduse korral õigusnormide täitmise tagamiseks meetmeid, kandmaks hoolt selle eest, et meie liit jääb turvaliseks ühise heaolu ruumiks, demokraatia lipulaevaks ja tõeliseks väärtustel põhinevaks ühenduseks.

Lugupidamisega

Ursula von der Leyen

Euroopa Komisjoni president

Euroopa roheline kokkulepe

„Peame kliimamuutusega kohanemiseks pingutama üha enam ja tegema loodusest oma suurima liitlase.“

President von der Leyen oma 2022. aasta kõnes olukorrast Euroopa Liidus

Kliimamuutused ja keskkonnaseisundi halvenemine kujutavad endast Euroopa ja ülejäänud maailma jaoks eksistentsiaalset ohtu. 2022. aastal said inimesed kõikjal maailmas tunda äärmuslike kuumalainete, metsatulekahjude ja enneolematute põudade üha rängemat mõju. ELi rohepöörde kiirendamine on oluline kliimakriisi ohjamiseks ning ELi majanduse ja julgeoleku tugevdamiseks. [Euroopa rohelises kokkuleppes](#) on kindlaks määratud sammud õhu, vee ja pinnase [nullsaaste](#) saavutamiseks ning ELi majanduse muutmiseks tänapäevaseks ja ressursitõhusaks majanduseks. 2022. aastal tegeles komisjon jõuliselt ELi õigusnormide täitmise tagamisega, et need eesmärgid täituksid.

Puhas õhk ja vesi

Õhusaaste on suurim keskkonnast tulenev terviserisk Euroopas. [Õhukvaliteedi standardeid](#) käsitlevad ELi õigusnormid on üliolulised, et vähendada õhusaaste kahjulikku mõju inimeste tervisele: õhusaastest tingitud enneaegsete surmade arv liikmesriikides on kahanenud viimasel 30 aastal 60%. Komisjon tegeles väsimatult nende standardite järgimise tagamisega, et kaitsta inimeste tervist ja looduseskeskkonda.

Komisjon nõudis [reovee](#) nõuetekohast puhastamist. Samuti kandis komisjon hoolt [joogiveedirektiivi](#) järgimise eest, et tagada olmevee tervislikkus ja puhtus.

Komisjon astus järgmise sammu rikkumismenetluses, mille ta oli algatanud [Horvaatia](#) suhtes tahkete osakeste (PM₁₀) ja tahkete peenosakeste (PM_{2,5}) suurest sisaldusest põhjustatud viletsa õhukvaliteedi tõttu. Komisjon kutsus [Poolat](#) üles kaotama takistused juurdepääsul õigusemõistmisele seoses [välisõhu kvaliteedi direktiivi](#) kohaste õhukvaliteedi kavadega. Komisjon astus järgmise sammu menetluses, mis oli algatatud [Küprose](#) suhtes, kuna riik ei olnud täielikult üle võtnud [keskmise võimsusega põletusseadmete direktiivi](#). Selle direktiiviga on kindlaks määratud keskmise võimsusega põletusseadmete heite piirnormid, et vähendada õhusaastet.

Komisjon otsustas kaevata [Hispaania](#), [Malta](#) ja [Poola](#) sealse reoveepuhastuse tõttu Euroopa Liidu Kohtusse. Samuti astus komisjon järgmise sammu menetluses, mis oli algatatud [Ungari](#) suhtes seoses tervisele potentsiaalselt ohtlike ainetega joogivees

Üleujutusrisi maandamine

2021. aasta juuli tohutud üleujutused Saksamaal ja Belgias näitasid, kui tähtis on hinnata kliimamuutuste kontekstis üleujutusrisi. Üleujutused võivad viia pinnases olevad saasteained keskkonda ja levitada neid veelgi laiemalt. [Üleujutuste direktiivi](#) kohaselt peavad liikmesriigid vastu võtma üleujutusrisi maandamise kava, mis on väga oluline kiireks reageerimiseks. Komisjon astus järgmise sammu [Bulgaaria](#), [Kreeka](#), [Küprose](#), [Leedu](#), [Rumeenia](#) ja [Slovakkia](#) suhtes algatatud rikkumismenetlustes, et tagada ajakohastatud üleujutusrisi kaardid.

Elurikkuse kaitse

EL püüab nii Euroopa rohelise kokkuleppega kui ka [elurikkuse strateegiaga aastani 2030](#) ära hoida elurikkuse vähenemist. See eesmärk tuleks saavutada looduskaitsealade säilitamisega ja ökosüsteemide soodsa kaitsestaatuse taastamisega elupaikades, mis on olulised elurikkuse vaatenurgast. Metsade, mulla, märg- ja merealade taastamine on tähtis, et saavutada 2030. aastaks vajalik kliimamuutuste leevendamine.

[ELi õigusnormides](#) on sätestatud keskkonnakahjust mõjutatud isiku õigus paluda liikmesriigi vastutaval asutusel otsustada ennetus- ja parandusmeetmete üle, mida kahju eest vastutav ettevõtja peaks võtma. Komisjon kutsus [Madalmaid](#) ja [Rootsit](#) üles need õigusnormid oma siseriiklikku õigusesse nõuetekohaselt üle võtma. Samal ajal lõpetas komisjon viis menetlust, sest liikmesriigid olid viinud oma õigusnormid vastavusse liidu õigusega. Sellega tagati, et kõik kõnealust õigust omavad isikud saavad esitada keskkonnakahju korral teavet ja paluda ametiasutustel võtta meetmeid.

Menetluses, mis põhines Euroopa Parlamendile esitatud petitsioonil, palus komisjon [Hispaania](#) rakendada Euroopa Kohtu [otsust](#) Doñana märgalade kohta, et kaitsta kaitsealuseid elupaiku ja säästvalt majandada neid märgalasid toitvaid põhjaveekogumeid.

Komisjon otsustas kaevata [Kreeka](#) Euroopa Kohtusse, kuna riik ei olnud õigesti üle võtnud [keskkonnamõju hindamise direktiivi](#). Komisjon kutsus [Hispaaniat](#) üles heastama keskkonnakahju, mille hotellikompleks tekitas Kanaari saartel. Lisaks kutsus komisjon [Prantsusmaad](#) üles viima oma õigusaktid selle direktiiviga täielikult kooskõlla. Samal ajal lõpetas komisjon Küprose suhtes algatatud rikkumismenetluse, kuna riik oli viinud oma õigusnormid direktiiviga kooskõlla. Sellega paraneb Küprosel projekti keskkonnamõju hindamine enne projekti elluviimist, mis on oluline elurikkuse kaitsmiseks.

Komisjon astus järgmise sammu [15 liikmesriigi](#) suhtes algatatud menetlustes, et kaitsta keskkonda [invasiivsete võõrliikide](#) eest. Peale selle kutsus komisjon [Slovakkia](#), [Küprost](#) ja [Portugali](#) üles kaitsma ja majandama [elupaikade direktiivi](#) alusel oma Natura 2000 kaitsealasid. Samuti kutsus komisjon [Sloveeniat](#) üles järgima [linnudirektiivi](#), et kaitsta looduslikku linnustikku.

Ringmajanduse edendamine

Üks Euroopa rohelise kokkuleppe põhikomponente on [ringmajanduse tegevuskava](#), millega liigutakse puhtama ja konkurentsivõimelisema Euroopa poole. Sellega edendatakse jäätmete taaskasutamist ja taotletakse ELi jäätmekäitlusstandardite täielikku rakendamist. Komisjoni tegevus asjaomaste õigusnormide täitmise tagamisel aitab vähendada jäätmete kahjulikku mõju inimeste tervisele ja keskkonnale.

Komisjon algatas rikkumismenetluse või jätkas rikkumismenetlust [11 liikmesriigi](#) suhtes, kes ei olnud täielikult üle võtnud [ühekordsete plasttoodete direktiivi](#). Selle direktiiviga püütakse ära hoida ja vähendada teatavate väga lühikest aega kasutatavate plasttoodete mõju keskkonnale ja inimeste tervisele.

Iirimaa viis komisjoni algatatud rikkumiseelse menetluse (EU Pilot) tulemusel oma õigusaktid kooskõlla [plastkotte käsitleva direktiiviga](#).

Jäätmekäitluse valdkonnas kutsus komisjon [Portugali](#) üles parandama oma tegevust ning nõuetekohaselt kohaldama [prügiladirektiivi](#) ja [jätmete raamdirektiivi](#).

Kliimameetmed

EL on püstitanud endale eesmärgi muuta Euroopa 2050. aastaks esimeseks kliimaneutraalseks maailmajaoks. [Euroopa kliimamäärusega](#) on kehtestatud vahe-eesmärk vähendada 2030. aastaks kasvuhoonegaaside netoheidet vähemalt 55% võrreldes 1990. aasta tasemega. Nende kliimaeesmärkide saavutamiseks vajalike majanduslike muutuste elluviimiseks on oluline töötada välja pikaajalised strateegiad. [Energialiidu](#) ja [kliimameetmete juhtimist käsitleva määruse](#) kohaselt pidid liikmesriigid koostama oma esimese [pikaajalise strateegia](#) vähemalt 30 aastaks. 2022. aastal algatas komisjon [Bulgaaria](#), [Iirimaa](#), [Poola](#) ja [Rumeenia](#) suhtes rikkumismenetluse, kuna nad ei olnud komisjoni sellisest strateegiast teavitanud.

Puhas energia

ELi kliimaeesmärkide saavutamiseks on väga oluline vähendada ELi energiasüsteemi CO₂ heidet. COVID-19 pandeemia tagajärjed ja Venemaa sõjaline sissetung Ukrainasse panid selle protsessi proovile. Komisjon jätkas kindlameelselt [paketi „Puhas energia kõikidele eurooplastele“](#) rakendamist. Puhas energia on kesksel kohal energiasüsteemi ümberkujundamisel, mille eesmärk on saavutada ohutu, turvaline ja kestlik energeetikasektor, kus esikohal on tarbijad.

Taastuvenergeetika edendamine ei ole oluline mitte üksnes ELi kliimaeesmärkide vaatenurgast, vaid aitab ka stabiliseerida energeetikasektorit, kuna selle tulemusel väheneb turu volatiilsus, alanevad energiahinnad ja suureneb ELi energiarustuskindlus. Raamistik taastuvenergeetika arendamiseks ELis on ette nähtud [taastuvenergia direktiiviga](#), mille järgimise tagamine on komisjoni prioriteet.

Kuna liikmesriigid ei olnud üle võtnud ELi õigusnorme, astus komisjon järgmise sammu rikkumismenetlustes, mis olid algatatud

- [15 liikmesriigi suhtes seoses direktiiviga, millega muudetakse hoonete energiatõhususe direktiivi](#);
- [12 liikmesriigi suhtes seoses direktiiviga, millega muudetakse energiatõhususe direktiivi ning](#)
- [15 liikmesriigi suhtes seoses taastuvenergia direktiiviga](#).

Ühtne energiaturg

ELi integreeritud energiaturg on kõige kulutõhusam viis tagada inimestele ja ettevõtetele kindel ja taskukohane energiarustustus. Ühised õigusnormid ja piiriülene taristu võimaldavad tarnida ühes ELi riigis toodetud energiat tarbijatele teises riigis. Konkurents ja tarbijatele kättesaadavate energiatarbijate suur valik hoiavad hinnad kontrolli all. Integreeritud turg aitab ka suurendada varustuskindlust ja kestlikkust.

Elektrisektoris on sellised konkurentsile rajatud piiriülesed turud tagatud [elektridirektiiviga](#). 2022. aastal energeetikasektorile avaldatud surve tõttu oli eriti tähtis, et komisjon jälgiks rangelt nende õigusnormide täitmist.

Komisjon jätkas rikkumismenetlust [Saksamaa](#) ja [Rootsi](#) suhtes, kes ei olnud elektridirektiivi üle võtnud. Samal põhjusel algatas komisjon menetluse [kaheksa liikmesriigi](#) suhtes.

Tuumaenergia ohutuse tagamine

Tuumaenergia võib aidata jõuda kliimaeesmärkideni ja tagada energiajulgeolekut, tingimusel et saavutatakse kõrgeimal tasemel tuumaohutus ja kiirguskaitse. Komisjon jätkas keskendumist tuumaohutust käsitleva Euratomi õigusraamistiku tulemuslikule rakendamisele, millega kaitsetakse töötajaid, patsiente ja üldsust ioniseeriva kiirguse eest ning tagatakse radioaktiivsete jäätmete ohutu käitlemine.

Komisjon astus järgmise sammu menetlustes, mis olid algatatud [Horvaatia](#), [Eesti](#), [Itaalia](#), [Austria](#), [Portugali](#) ja [Sloveenia](#) suhtes, kes ei olnud võtnud vastu asjakohaseid riiklikke programme radioaktiivsete jäätmete ja kasutatud tuumkütuse käitlemiseks kooskõlas [ELi õigusnormidega](#). Komisjon lõpetas 23 EU Piloti menetlust, mis olid seotud [tuumaohutuse direktiivi](#) ülevõtmisega, pärast seda kui liikmesriigid olid vastavalt vajadusele kas oma õigusnorme muutnud või võtnud vastu uued õigusnormid. Komisjon jõudis järeldusele, et ülevõtmine neis liikmesriikides oli nõuetekohane ja aitas suurendada tuumaohutust.

Komisjon kaebas [Hispaania](#), [Läti](#) ja [Portugali](#) Euroopa Kohtusse, kuna nad ei olnud täielikult üle võtnud kiirguskaitset käsitlevaid ELi [õigusnorme](#). Komisjon kutsus [Itaaliat](#) üles täitma Euroopa Kohtu [otsust](#), kus leiti, et Itaalia ei olnud võtnud kõnealuseid õigusnorme üle oma õigusaktidesse. Komisjon algatas rikkumismenetluse [Belgia](#) ja [Bulgaaria](#) suhtes, kes olid võtnud need õigusnormid üle ebaõigesti.

Keskkonnahoidlik transport

Transpordisektor saab kiirendada ELi liikumist kliimaneutraalsuse eesmärgi poole. Kõik transpordiliigid peavad muutuma kestlikumaks. Kättesaadavad peavad olema keskkonnahoidlikud alternatiivid ja ülemineku hoogustamiseks tuleb kasutusele võtta õiged stiimulid.

Maanteeveosektoris on [keskkonnasõbralike sõidukite direktiivis](#) sätestatud riiklikud eesmärgid keskkonnahoidlike sõidukite riigihangete jaoks. Sõiduautode, kaubikute, veoautode ja busside, sealhulgas heiteta busside jaoks on kehtestatud konkreetsed eesmärgid. Et tagada nende õigusnormide kohaldamine kõikides liikmesriikides, jätkas komisjon menetlusi, mis olid algatatud [Bulgaaria](#), [Tšehhi](#), [Küprose](#), [Ungari](#) ja [Rootsi](#) suhtes, kes ei olnud võtnud neid õigusnorme oma õigusesse üle.

Merendussektoris on vastu võetud [sadama vastuvõtuseadmeid käsitlev direktiiv](#), et vältida laevade põhjustatavat merereostust. Selles on sätestatud, et laeva pardal tekkinud jäätmeid ei tohi visata merre, vaid need tuleb viia sadamasse, kus peavad olema jäätmete kogumiseks ja töötlemiseks asjakohased vastuvõtuseadmed. Komisjon astus järgmise sammu menetlustes, mis olid algatatud [Küprose](#), [Madalmaade](#), [Austria](#), [Poola](#) ja [Rootsi](#) suhtes, kes ei olnud neid õigusnorme üle võtnud.

Kestlik põllumajandus, mis tagab toiduga varustatuse

[ELi ühise põllumajanduspoliitikaga](#) tagatakse toiduga varustatus ELis, stabiliseeritakse turge ja aidatakse põllumajandustootjatel saada õiglast tulu. Samuti aitab see poliitika lahendada keskkonnaprobleeme, nagu kliimamuutused ja elurikkuse kadumine.

Venemaa Ukraina-vastase sõjalise agressiooni tagajärgede tõttu sattusid surve alla ELi tarneahel ja ülemaailmne toiduga kindlustatus. ELi reageerimist sellele ohule tugevdas ELi põllumajandustoodete ühine turukorraldus. Vastupidav ja tõhus põllumajandus- ja toidutootmissüsteem tagas, et ohutu, taskukohane ja kvaliteetne toit jäi kättesaadavaks kõigis liikmesriikides. Komisjon tegutses jõuliselt, et ära hoida ühise põllumajandusturu mis tahes kahjustamine.

Ungari kehtestas teraviljaekspordi jaoks eelneva teatamise süsteemi, mis võimaldas Ungari ametiasutustel müüa ära hoida või ekspordiks mõeldud teravili enne eksportimist ära osta. Komisjon leidis, et see süsteem ei ole põllumajandustoodete ühist turukorraldust ja ühiseid ekspordieeskirju käsitlevate ELi õigusnormidega kooskõlas. Seepärast algatas komisjon [Ungari](#) suhtes rikkumismenetlust.

Komisjon jätkas ka selle tagamist, et nõuetekohaselt kohaldatakse [õigusnorme](#), mis puudutavad [2022. aastal põllumajandustootjatele](#) makstavat [rahalist toetust](#), aga ka muid ühise põllumajanduspoliitikaga seotud õigusakte, mis käsitlevad näiteks i) [mahepõllumajandust](#), ii) [geograafiliste tähiste kaitset](#) või iii) [keeldu rakendada põllumajandustoodete ja toiduainete tarneahelas ebaausaid kaubandusvõtteid](#). Komisjon lõpetas 11 liikmesriigi puhul rikkumismenetlust, kuna nad olid oma õigusesse võtnud täielikult üle õigusnormid, mille eesmärk on ära hoida ebaausad kaubandusvõtted. Samas tegi komisjon kindlaks ka juhtumid, kus õigusnormid olid üle võetud vääralt. Et nendega kiiresti tegeleda, algatas komisjon 16 liikmesriigi suhtes rikkumiseelse menetlust (EU Pilot).

Kestlik kalandus ja mereruumi planeerimine

[ELi ühise kalanduspoliitika](#) põhieesmärk on tagada, et kalandus ja vesiviljelus on kestlikud ning et need aitavad kaasa rannikukogukondade sotsiaal-majanduslikule arengule ja toiduvarude kättesaadavusele. Selle poliitika keskmes on kalavarude taastamine jätkusuutlikule tasemele ja kalavarude säilitamine. Seepärast piiratakse ELi õigusnormidega laevastiku püügivõimsust, püügimahtu ja -tegevust. Et tagada nende õigusnormide täielik rakendamine, peavad liikmesriigid kehtestama asjakohased kontrolli- ja täitmise tagamise süsteemid.

Komisjon keskendus oma kontrollitegevuses sellele, kuidas liikmesriigid tagavad nende õigusnormide täitmise. Tähelepanu keskmes oli kohustus püük täpselt kaaluda, registreerida ja ette kanda. Kalavarude tõhusa majandamise aluseks on saagi täpne registreerimine, mis võimaldab ära hoida ülepüüki ja vähendada soovimatut püüki. Olulised on asjakohased karistussüsteemid ning ühtlustatud süsteem kalandusandmete jagamiseks liikmesriikide vahel ja komisjoniga. Komisjon pidas liikmesriikidega

rikkumiseelseid dialooge (EU Pilot), et lahendada selles valdkonnas kindlaks tehtud probleemid.

Komisjon jätkas järelevalvet [mereruumi planeerimise direktiivi](#) rakendamise üle, eelkõige järgis ta mereruumi planeeringute koostamise kohustuse täitmist. Selle kohustuse eesmärk on edendada merealade ja -ressursside kestlikku arengut ja kasutamist. Mereruumi planeeringud võivad olla ka oluline vahend, mille abil hõlbustada avamere taastuenergia kasutuselevõttu. Komisjon algatas selliste planeeringute puudumise tõttu [Bulgaaria](#) ja [Hispaania](#) suhtes rikkumismenetlust.

Liikmesriigid peavad kontrollima ELi kalalaevade tegevust ka ELi vetest väljaspool ja tagama ühise kalanduspoliitika normide täitmise. Komisjon jätkas rikkumismenetlust, mis oli algatatud [Prantsusmaa](#) suhtes, kes ei kontrollinud piisavalt osa oma välispüügilaevastikust.

Komisjon astus järgmise sammu kahes menetluses, mis olid algatatud [Belgia](#) ja [Madalmaade](#) suhtes, kes ei olnud taganud ega kontrollinud püügi täpset kaalumist ja registreerimist. Samuti algatas komisjon rikkumismenetlust [Horvaatia](#) suhtes, et tegeleda kindlakstehtud puudustega hariliku tuuni kasvanduste kontrollimise süsteemis. Lisaks lõpetas komisjon Malta suhtes algatatud menetluse, mis oli seotud hariliku tuuniga, kuna Malta ametiasutused olid kindlakstehtud probleemid lahendanud.

Tervis ja toiduohutus

Tervist ja toiduohutust käsitlevate ELi normide eesmärk on tagada kõrgetasemeline inimeste, loomade ja taimede tervise kaitse ning kaitsta tarbijate huve. Komisjon järgib valmisoleku ja ennetamise puhul terviseühitsuse põhimõtet, lõimides inim-, looma- ja keskkonnatervise ning toidu- ja söödaohutuse.

Peale selle aitab komisjon liikmesriikidel tagada õigusaktide (nt ELi turule lastud, toiduga kokkupuutuvaid tooteid reguleerivate normide)

järgimise, et kaitsta inimeste tervist ja panustada kestlikku toidusüsteemi.

2021. aasta maist 2022. aasta aprillini tegid komisjon ja liikmesriigid koostööd, et kõrvaldada ELi turult märkimisväärne arv ohtlikke köögitarvikuid ja lauanõusid. See ühine õigusaktide täitmise tagamise meede, mis kandis nime [Bamboo-zling](#), keskendus bambust sisaldavatele plasttoodetele, mida sageli imporditakse ELi kolmandatest riikidest. Neist eksitavalt looduslike või kestlikena esitletavatest toodetest võib migreeruda vähki tekitavaid aineid kogustes, mis ületavad [ELi õigusnormidega](#) ette nähtud piirnorme. Mitu sellist ebaseaduslikku ja pettusega seotud toodet kõrvaldati turult.

Tubaka tarbimisega seotud haiguste ennetamine

Tubaka tarbimine on endiselt peamine ennetatava vähktõve põhjus – sellega seostatakse 27% kõikidest vähkkasvajatest. [Tubakatoodete direktiiviga](#) püütakse parandada tubaka- ja seonduvate toodete siseturu toimimist, tagades samal ajal inimestele kõrgetasemelise tervisekaitse. Direktiivil

on olnud positiivne mõju rahvatervisele. 2022. aastal jätkas komisjon tööd direktiivi täieliku järgimise tagamiseks, toetades sellega [Euroopa vähktõvevastase võitluse kava](#) rakendamist. Lisaks hindas komisjon, kas direktiiv on võetud siseriiklike õigusaktidega üle õigesti. Direktiivi ja selle rakendusaktide kohaldamise parandamisel on olnud tähtis ka dialoog liikmesriikidega.

Ohutum transport

Maanteetransport on transpordiviis, mida eurooplased kasutavad kõige laialdasemalt, ja üks peamisi õnnetuste põhjuseid. Komisjoni oluline prioriteet on luua ohutu maanteetranspordi keskkond. Komisjoni tegevus ELi õigusnormide ja tehniliste standardite järgimise tagamisel aitab vähendada liiklusõnnetustes hukkunute arvu.

2022. aastal jätkas komisjon rikkumismenetlust [Tšehhi](#) suhtes, kes ei olnud võtnud õigesti üle [ELi õigusnorme](#), mis käsitlevad juhtimisvõime miinimumnõudeid südame-veresoonkonna seisundi osas. Samuti jätkas komisjon rikkumismenetlust [Kreeka](#), [Madalmaade](#), [Poola](#), [Portugali](#), [Slovakkia](#) ja [Sloveenia](#) suhtes, kes ei olnud täielikult üle võtnud [ELi õigusnorme](#) teetaristu ohutuse korraldamise kohta.

Raudteesektoris astus komisjon järgmise sammu rikkumismenetluses, mis oli algatatud Rootsi suhtes, kes ei olnud teavitanud komisjoni raudtee koostalitlusvõimet ja raudteeohutust käsitlevate õigusnormide ülevõtmise meetmetest. Need õigusnormid on osa neljandast raudteepaketist, mille rakendamine on komisjoni jaoks prioriteet. Lennundusohutuse valdkonnas algatas komisjon rikkumismenetluse [Hispaania](#) suhtes, kes oli kohaldanud väärtelt ELi õigusakte [tsiviillennunduse](#) ja [tsiviillennunduses kasutatavate õhusõidukite meeskonna](#) kohta.

Merendussektoris jätkas komisjon keskendumist [meremeeste väljaõppe miinimumtasel käsitlevate ELi õigusnormide](#) täitmise tagamisele. Eelkõige astus komisjon täiendavaid samme [Tšehhi](#) ja [Küprose](#) suhtes algatatud rikkumismenetluses, et tagada nende õigusnormide rakendamine.

Digiajastule vastav Euroopa

„Digiülemineku jaoks on vaja selgeid reegleid. Inimestel on vaja teadmist, et nad saavad kasutada olevat tehnoloogiat usaldada. Ettevõtjad vajavad prognoositavust, et planeerida oma investeeringuid. Just seepärast oleme koostanud liidu ajaloo ambitsioonikaima tegevuskava digiüleminekuga seotud reformide ja investeeringute jaoks.“

President von der Leyen oma kõnes üritusel „Masters of Digital 2022“.

Komisjon on võtnud kindlalt nõuks muuta käesolev kümnend Euroopa digikümnendiks. EL on otsustanud kehtestada digistandardid, mis keskenduvad selgelt andmetele, tehnoloogiale ja taristule. Et olla usaldusväärse, turvalise ja inimkeskse tehnoloogia väljaarendamisel toimivas üleilmses võidujooksus esirinnas, peavad liikmesriigid täielikult ja kiiresti rakendama ühiselt kokku lepitud õigusnorme. Seepärast võttis komisjon uute õigusnormide ülevõtmise hilinemise korral kiiresti meetmeid. Samuti tegutses komisjon kindlameelselt isikute põhiõiguste kaitsmisel.

Inimeste heaks toimiv tehnoloogia

Alates 2020. aastast kohaldatav [Euroopa elektroonilise side seadustik](#) on digitaalse ühtse turu keskne element, kuna sellega edendatakse ühenduvust ja kaitstakse paremini tarbijaid kogu Euroopas. See tagab selgemad lepingud, teenuste kvaliteedi ja konkurentsile rajatud turud.

2022. aasta aprillis otsustas komisjon kaevata [kümme liikmesriiki](#) Euroopa Kohtusse, kuna nad ei olnud võtnud seadustikku täielikult üle oma siseriiklikusse õigusesse. Samal aastal lõpetas komisjon rikkumismenetluse kaheksa liikmesriigi suhtes, kes olid ülevõtmise lõpule viinud. Lõpuks ei olnud teatanud ülevõtmismetmetest üksnes Iirimaa, Läti, Poola, Portugal ja Sloveenia, kes kaevati Euroopa Kohtusse, et kohus määraks neile rahalise karistuse.

Õiglane ja konkurentsivõimeline digimajandus

Direktiiviga, mis käsitleb autoriõigust digitaalsel ühtsel turul, ning direktiiviga, mis käsitleb veebis ülekantavaid televisiooni- ja raadiosaateid, ajakohastatakse tarbijate ja loojate jaoks ELi autoriõiguse norme, et nad saaksid võtta digimaailmast maksimumi. Nende direktiividega kaitstakse õiguste omajaid, soodustades kõrge väärtusega sisu loomist ja ringlust. Nendega laiendatakse kasutajate jaoks sisuvalikut, vähendades tehingukulusid ning hõlbustades raadio- ja televisioonisaadete levitamist kogu ELis.

Komisjon jätkas rikkumismenetlusi, mis olid algatatud [14 liikmesriigi](#) suhtes, kes ei olnud üle võtnud direktiivi autoriõiguse kohta digitaalsel ühtsel turul, ning [11 liikmesriigi](#) suhtes, kes ei olnud üle võtnud direktiivi televisiooni- ja raadiosaadete kohta.

Kohtuasjas, mille Poola oli algatanud Euroopa Parlamendi ja nõukogu suhtes, [kinnitas](#) Euroopa Liidu Kohtus autoriõiguse direktiivi artikli 17 kehtivust. Selle artikliga on platvormidel keelatud kuvada oma kasutajate nimel litsentsita sisu, mis on kaitstud autoriõigusega. Liikmesriigid peavad rakendama seda artiklit oma siseriiklikus õiguses.

Andmepõhise majanduse edendamine

[Avaandmete direktiivi](#) eesmärk on suurendada avaliku sektori koostatud ja rahastatud andmete taaskasutamist kõigi jaoks mis tahes uuel eesmärgil. Sellega soodustatakse andmemahukat innovatsiooni, nagu ilma- või mobiilirakenduste väljatöötamine. Direktiiv suurendab läbipaistvust, avades juurdepääsu riiklikult rahastatavatele teadusandmetele, ning toetab uusi tehnoloogilisi lahendusi, sealhulgas tehisintellekti.

2022. aastal astus komisjon järgmise sammu rikkumismenetlustes, mis olid algatatud [12 liikmesriigi](#) suhtes, kes ei olnud võtnud direktiivi üle oma õigusesse. Samal ajal lõpetati rikkumismenetlus kaheksa riigi suhtes, kuna nad olid teatanud komisjonile direktiivi täielikust ülevõtmisest.

Avatud, demokraatlik ja kestlik digiühiskond

Muudetud [audiovisuaalmeedia teenuste direktiiviga](#) reguleeritakse kogu audiovisuaalmeedia – nii traditsiooniliste teleülekannete kui ka tellitavate teenuste – koordineerimist ELis. Selles sätestatud õigusnormide eesmärk on luua digiajastule vastav õigusraamistik, mis toob kaasa turvalisema, õiglasema ja mitmekesisema audiovisuaalmaastiku.

Komisjon tegeles ka 2022. aastal selle direktiivi järgimise tagamise kui esmatähtsa küsimusega. Komisjon lõpetas menetluse seitsme liikmesriigi suhtes, kuna nad olid direktiivi üle võtnud. [Iirimaa](#) ei olnud direktiivi üle võtnud, mistõttu komisjon oli sunnitud pöörduma Euroopa Kohtusse.

Meedia mitmekesisuse keskmeks on meediateenuste osutajate võimalus töötada vabalt ja sõltumatult kõikjal ELis. [ELi telekommunikatsiooninormides](#) on sätestatud, et meediateenuste osutajatel peab olema juurdepääs turule mittediskrimineerivatel, objektiivselt põhjendatud ja proportsionaalsetel tingimustel, mis on eelnevalt teada.

Komisjon otsustas kaevata [Ungari](#) Euroopa Kohtusse viisi pärast, kuidas riigis määratakse raadiospektri kasutamise õigusi. Komisjon leidis, et Ungari meedianõukogu otsus keelduda raadiojaama õiguste pikendamisest oli ebaproportsionaalne ja läbipaistmatu ning seega vastuolus liidu õigusega. Samuti väitis komisjon, et Ungari oli rikkunud selle otsusega ka ELi põhiõiguste hartas sätestatud sõnavabadust.

Tarbijate ja ettevõtjate kaitse

ELi õigusnormidega on ette nähtud tarbijate kõrgetasemeline kaitse kaupade ning digisisu ja -teenuste ostmisel ühtsel turul.

Kehtivaid õigusnorme on muudetud rangemaks [direktiiviga, mis käsitleb tarbijakaitsenormide ajakohastamist ja parema täitmise tagamist](#). Selle direktiiviga on suurendatud digikeskkonna ja hinna alandamise teadete läbipaistvust. Samuti on karmistatud sellega karistusi ja tugevdatud õiguskaitsevahendeid tarbijaõiguse rikkumise korral. Uute õigusnormidega on suurendatud õiguskindlust nii tarbijate kui ka kauplejate jaoks. Komisjon algatas rikkumismenetluste 22 liikmesriigi suhtes, kes ei olnud võtnud direktiivi üle õigel ajal. Kaheksa neist menetlustest oli võimalik hiljem 2022. aastal juba lõpetada.

[Digitaalse sisu direktiivi](#) ja [kaupade müügi direktiivi](#) kohaldatakse tarbijalepingute suhtes, mis on sõlmitud alates 1. jaanuarist 2022. 2022. aastal astus komisjon järgmise sammu rikkumismenetlustes, mis olid algatatud [Poola](#), [Sloveenia](#) ja [Slovakkia](#) suhtes, kes ei olnud võtnud neid ELi õigusnorme täielikult üle siseriiklikesse õigusaktidesse. Õigusnormide täitmise tagamisele suunatud komisjoni tegevuse tulemusel olid 2022. aasta lõpuks teatanud nende õigusnormide täielikust ülevõtmisest kõik liikmesriigid peale

Slovakkia. Sellega paranes tarbijate kaitse kaupade või digisisu ostmisel mis tahes liikmesriigist ja suurenes õiguskindlus ettevõtjate jaoks.

Ligipääsetavad tooted, teenused ja veebisaidid

[Euroopa ligipääsetavuse akti](#) eesmärk on kehtestada ühised õigusnormid, mis tagaksid toodete ja teenuste ligipääsetavuse ELis ning aitaksid sel viisil kaasa kulude kahandamisele. Puudega inimesed ja eakad saavad parema ligipääsu turul pakutavatele toodetele ja teenustele.

Komisjon algatas [24 rikkumismenetlust](#), sest liikmesriigid ei olnud neid õigusnorme tähtjaks üle võtnud. Komisjon jätkas liikmesriikide toetamist ülevõtmise lõpuleviimisel, korraldades seminare koos liikmesriikide ametiasutustega.

[Veebi juurdepääsetavuse direktiivi](#) kohaselt peavad avaliku sektori asutuste veebisaidid ja mobiilirakendused olema juurdepääsetavad kõigile, sealhulgas puudega inimestele ja eakatele. Neil veebisaitidel ja neis rakendustes tuleb avaldada juurdepääsetavuse avaldus, kus on esitatud kontaktandmed tagasiside ja kaebuste esitamiseks juhul, kui sisu ei ole juurdepääsetav.

Komisjon [hindas](#) selle direktiivi mõju ja rakendamist ning avaldas muu hulgas hindamise [lihtsustatud kokkuvõtteid](#). Tulemustest on näha, et direktiiv on kavandatud ja seda on rakendatud tõhusalt. Direktiiv on edendanud ELis juurdepääsu internetipõhistele avalikele teenustele ja avalikule teabele, mille tulemusel on paranenud sotsiaalne ja digitaalne kaasamine. Tulemused näitasid ka vajadust kõiki avaliku sektori veebisaitide ja mobiilirakendusi täiustada, et need oleksid täielikult ligipääsetavad puudega inimestele ja eakatele.

Ühtne turg kui majanduskasvu suurendaja

ELi õigusnormide ebaõige või mittetäielik kohaldamine kujutab endast endiselt tõkkeid ühtsel turul. See tähendab ettevõtjate ja tarbijate jaoks kulusid. Õigusnormide väär kohaldamine muudab asjad keeruliseks ja suurendab halduskoormust ning moonutab konkurentsi, kahjustades ettevõtjate võrdseid võimalusi kõikjal ELis.

Õigusnormide täitmise tagamisel on keskendunud ka sellistele sektoriülestele valdkondadele nagu teenused, sealhulgas kutsealad, kaupade vaba liikumine ja riigihanked, kus võib olla võimalik hõlbustada investeerimist, et kiirendada taastumist majanduse eri ökosüsteemides.

Komisjon jätkas õigusnormide täitmise tagamise jõupingutusi ka selle nimel, et avaliku sektori asutused maksaksid hangitavate kaupade ja teenuste eest õigel ajal, vältimaks järjestikuseid viivitusi tarneahelas, eelkõige tervishoiusektoris. Komisjon teeb ennetavat järelevalvet edusammude üle Belgias, Kreekas, Hispaanias, Itaalias, Portugalis ja Slovakkias, kus ei ole ikka veel saavutatud [hilinenud maksmise direktiivi](#) eesmäärke.

Tagamaks, et avaliku sektori asutused maksavad hangitavate kaupade ja teenuste eest õigel ajal, astus komisjon otsusekindlalt samme kahe liikmesriigi puhul: ta jätkas [Kreeka](#) suhtes algatatud rikkumismenetlust, mis oli seotud püsivate puudustega tervishoiusektoris, ning kutsus Itaaliat üles täitma Euroopa Kohtu [otsust](#), milles kinnitati, et Itaalia oli maksmisega hiljaks jäädes rikkunud liidu õigust. Pärast jõupingutusi, mida tehti selleks, et viia kontrollimenetlus kooskõlla hilinenud maksmise direktiiviga, lõpetas komisjon ühe teise Itaalia suhtes algatatud rikkumismenetluse.

Komisjon säilitas valvsuse ka selleks, et ära hoida liikmesriikide ekspordipiirangud pärast sissetungi Ukrainasse. Tänu komisjoni kiirele ja kindlale tegutsemisele toimus ühtne turg edasi.

Komisjon astus järgmise sammu menetluses, mis oli algatatud [Ungari](#) suhtes seoses ehitusmaterjali ekspordi piiramisega. Lisaks algatas komisjon [Ungari](#) suhtes menetluse põhjusel, et riik oli kehtestanud välismaa numbrimärgiga sõidukitele kõrgemad kütuse hinnad kui Ungaris registreeritud sõidukitele. Ungari lõpetas selle rikkumise 2022. aasta lõpus.

Läbipaistev teave ettevõtjate kohta ja ettevõtjate jaoks

Kuna piiriüleselt tegutsevate ettevõtjate arv suureneb, on väga tähtis, et eri liikmesriikide ettevõtjaid puudutava teabega oleks lihtne tutvuda. [ELi õigusakti](#) kohaselt peavad liikmesriigid ühendama oma riiklikud äriregistrid ettevõtlusregistrite sidestamise süsteemiga. See süsteem hõlbustab piiriülest tegevust ning muudab menetlused ettevõtjate jaoks odavamaks ja vähem aega nõudvaks. Süsteem võimaldab üksikisikutel ja ettevõtjatel saada äriühingute kohta teavet. Samuti on [ELi õigusnormidega](#) ette nähtud digitaalsete vahendite ja menetluste kasutamine äriühinguõiguses. Ettevõtjad saavad asutada piiratud vastutusega äriühinguid nüüd veebis.

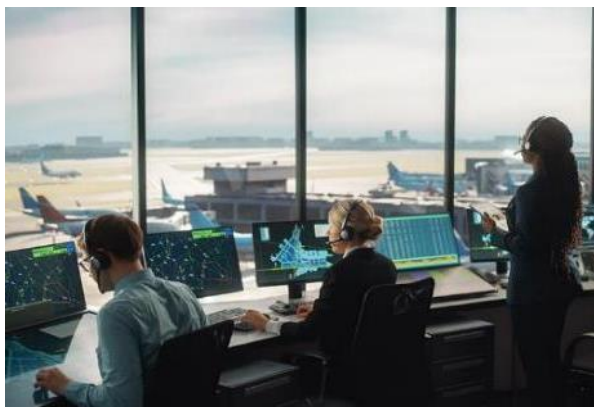

2022. aastal algatas komisjon rikkumismenetluse kümne liikmesriigi suhtes, kes ei olnud võtnud õigel ajal oma õigusesse üle [äriühinguõiguse digipöörde direktiivi](#). Tänu komisjoni kiirele tegutsemisele nende ja muude menetluste raames võtsid 19 liikmesriiki õigusnormid 2022. aasta lõpuks üle. Lisaks lõpetas komisjon Bulgaaria suhtes algatatud rikkumismenetluse, kuna riik oli viinud lõpule oma riikliku äriregistri ühendamise ettevõtlusregistrite sidestamise süsteemiga (BRIS).

Digitaalsed transpordisüsteemid

Digitaliseerimine võib muuta transpordi ohutumaks, tõhusamaks ja kestlikumaks. Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia pakub uusi võimalusi igat liiki reisijate- ja kaubaveo korraldamiseks. Lisaks võidakse olemasoleva tehnoloogia integreerimisel uue tehnoloogiaga luua uusi teenuseid.

Näiteks maanteetranspordi puhul tagab [Euroopa elektroonilise maksukogumisteenuse direktiiv](#) maksukogumisteenuste koostalitlusvõime ELi maanteedel. See on maanteed kasutajate huvides, sest võimaldab neil maksta teemaksu kõikjal ELis vaid ühe teenuseosutajaga sõlmitud liitumislepingu alusel ja ühe pardaseadme abil. Komisjon tegeles selle direktiivi järgimise tagamisega mitme rikkumismenetluse kaudu.

Lennundusohutuse valdkonnas peetakse [andmevahetusteenuste](#) all silmas sellist õhusõiduki ja maapealse juhtimiskeskuse vahelist sidet, mis täiendab lennujuhtimises tavapäraselt kasutatavat kõnesidet. Komisjon lõpetas rikkumismenetlused, mis olid algatatud selles valdkonnas Prantsusmaa ja Küprose suhtes. Õigusnormide täitmine tähendab üldsuse jaoks konkreetset kasu: kuna kõneside kanalid on üha enam koormatud, tõhustavad andmevahetusteenused piloodi ja lennujuhi vahelist suhtlust ning seega võimaldavad toime

tulla lennuliikluse mahu suurenemisega Euroopas.

Elektroonilise maksukogumise valdkonnas algatas komisjon rikkumismenetluse [Saksamaa](#), [Itaalia](#) ja [Soome](#) suhtes, kes ei olnud täielikult üle võtnud ELi õigusnorme. Komisjon jätkas selles valdkonnas [11 liikmesriigi suhtes](#) algatatud rikkumismenetlusi.

Andmevahetusteenustega seoses kaebas komisjon [Kreeka](#), [Malta](#) ja [Slovakkia](#) Euroopa Liidu Kohtusse, kuna need riigid ei osutanud kõnealuseid teenuseid nende vastutuse all olevas õhuruumis lendavatele õhusõidukitele.

Inimeste hüvanguks toimiv majandus

„Sotsiaalne turumajandus julgustab igaühte pürgima tähtede poole, kuid samas püüab meid kinni, kui kukume.“

President von der Leyen oma 2022. aasta kõnes olukorrast Euroopa Liidus

Inimesed ja ettevõtted saavad ELis jõudsalt areneda vaid siis, kui majandus toimib nende hüvanguks. ELi ainulaadne sotsiaalne turumajandus aitab riikide majandusel kasvada ning vähendab samal ajal vaesust ja ebavõrdsust. Ühiselt kokku lepitud õigusnormide ebatäielik rakendamine ja ebaõige kohaldamine vähendavad majanduse potentsiaali ning koormavad väikeseid ja keskmise suurusega ettevõtjaid. Samuti nõrgendavad need tarbijate ja töötajate õigusi. Nende riskide maandamiseks tegeles komisjon liidu õiguse järgimise tagamisega mitmetes poliitikavaldkondades.

Töötingimused

Euroopa sotsiaalse turumajanduse üks põhielemente on õiglased ja inimväärsed töötingimused. EL on vastu võtnud [tööaega](#), [osaajatööd](#), [tähtajalist tööd](#) ja [renditööd](#) käsitlevad miinimumstandardid, mida kohaldatakse kõikides liikmesriikides. 2022. aastal võttis komisjon nende õigusnormide täitmise tagamiseks mitmeid meetmeid. Komisjon algatas rikkumismenetluste [19 liikmesriigi](#) suhtes, kes ei olnud võtnud õigel ajal üle [ELi õigusnorme](#) läbipaistvate ja prognoositavate töötingimuste kohta. Pärast kaebuse laekumist võttis komisjon meetmeid ka [Iirimaa](#) suhtes seoses töötajate õiguste kaitsmisega [Euroopa tööõukogu direktiivi](#) alusel, mille eesmärk on tagada liikmesriigiüleste ettevõtete töötajatele õigus sellele, et neid teavitatakse ja nendega konsulteeritakse riigiülestes küsimustes.

Töötervishoid ja tööohutus

EL on välja töötanud ulatusliku töötervishoidu ja tööohutust käsitlevate õigusnormide kogumi, et tagada töötajate kõrgetasemeline kaitse. Tervislikud ja ohutud töötingimused tähendavad hea tervisega tootlikku töötajaskonda. Komisjon pööras õigusnormide täitmise tagamiseks meetmete võtmisel tähelepanu sellele, et ELi töötervishoiu ja tööohutuse alased õigusnormid võetaks siseriiklikesse õigusaktidesse üle õigel ajal. Komisjon lõpetas 19 rikkumismenetlust, kuna liikmesriigid olid asjaomased direktiivid üle võtnud. Asjaomased õigusnormid puudutasid [kantserogeenide ja mutageenide direktiivi](#) ajakohastamist, [töökeskkonna ohtlike ainete soovituslike piirnormide viiendat loetelu](#) ning tehnilisi kohandusi direktiividesse, mis käsitlesid [isikukaitsevahendeid](#), [bioloogilisi mõjureid](#) ja [raviteenuseid laevadel](#).

Selleks et liikmesriigid viiksid oma meetmed kiiresti kooskõlla [töökeskkonna ohtlike ainete soovituslike piirnormide neljanda loeteluga](#), jätkas komisjon 13 liikmesriigi puhul rikkumiseelset menetlust (EU Pilot). Tänu sellele dialoogile said kaks liikmesriiki 2022. aastal direktiiviga kooskõlaliseks. Kõik ülejäänud liikmesriigid peale ühe on võtnud kohustuse viia oma õigusaktid ELi õigusnormidega kooskõlla. Lisaks kasutas komisjon 15 liikmesriigi puhul EU Piloti menetlust selleks, et käsitleda ajakohastatud [kantserogeenide ja mutageenide direktiivi](#) ([direktiiv 2017/2398](#)) ülevõtmise nõuetele vastavust. Kaks liikmesriiki kohandasid oma õigusnorme sel eesmärgil juba 2022. aasta lõpus.

Tööjõu liikuvus

[Töötajate vaba liikumine](#) on üks ELi põhivabadusi. See hõlmab lisaks õigusele töötada teises liikmesriigis õigust otsida teises liikmesriigis tööd ja seal töötamise eesmärgil elada.

ELi kodanikul on õigus elada teises liikmesriigis kolm kuud – ainus nõue on see, et tal peab olema kehtiv isikut tõendav dokument. Kolme kuu möödudes peab liikmesriik lubama töötajal jääda riiki mõistlikuks ajaks, kui ta on registreerinud end tööturuasutuses. See peaks võimaldama leida töötajal oma kvalifikatsioonile vastav töö ja astuda vajalikke samme tööga alustamiseks.

Alles pärast selle mõistliku aja möödumist võib vastuvõttev liikmesriik nõuda, et töötaja tõendaks tegelikku võimalust tööd saada, kui ta soovib jääda riiki kauemaks.

Komisjon algatas ühelt kodanikult saadud kaebuse põhjal rikkumismenetluse [Belgia](#) suhtes, kuna Belgia õiguse kohaselt peavad ELi töötajad tõendama oma tegelikku võimalust tööd saada kohe pärast kolme kuud Belgias elamist.

Ühe teise töötajate liikuvusega seotud juhtumi puhul, millele kaebuse esitajad juhtisid komisjoni tähelepanu, nõustus [Kreeka](#) pärast komisjoni astunud samme muutma oma õigusakte ja andma ELi kodanikele juurdepääsu juhtivatele ametikohtadele oma parlamendis.

Sotsiaalkindlustuse koordineerimine

Liidu õigusega koordineeritakse liikmesriikide riiklikke sotsiaalkindlustussüsteeme, kandmaks hoolt selle eest, et inimesed saavad tegelikult kasutada oma vaba liikumise õigust. See aitab parandada ELis liikuvate inimeste sotsiaalkindlustuskaitset.

[Euroopa Kohus](#) kinnitas 16. juunil 2022 seisukohta, mida komisjon oli väljendanud [Austria](#) suhtes algatatud rikkumismenetluses. Austria oli kasutusele võtnud peretoetuste indekseerimise ja andis erineva suurusega perehüvitisi sõltuvalt asjaomase lapse elukohast ELis. Kohus leidis, et selline indekseerimine on vastuolus töötajate vaba liikumist ja sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimist käsitleva liidu õigusega. Seejärel võttis Austria selle kohtuotsuse täitmiseks vajalikud meetmed. Komisjon algatas sarnase rikkumismenetluse ka [Saksamaa](#) suhtes.

Kodanike ja ettevõtjate parem teavitamine ja abistamine

Võttes arvesse Venemaa Ukrainasse tungimise tagajärgi, oli 2022. aastal olulisem kui kunagi varem, et üksikisikud ja ettevõtjad saaksid kasutada edasi ühtse turu pakutavaid võimalusi. Komisjoni ja liikmesriikide vaheline koostöö on kõige kiirem viis vaba liikumist pärssivate tõkete kõrvaldamiseks. Ühtse turu juhtimise vahendid, nagu portaaliid „[Your Europe](#)“ ja „[Teie Euroopa Nõuanne](#)“ ning [SOLVIT](#), pakuvad selget teavet ja nõuandeid ning aitavad kodanikel ja ettevõtjatel probleeme lahendada.

Need võimaldavad nii üksikisikutel kui ka ettevõtjatel kasutada ELi ühtsel turul täiel määral oma õigusi. Lisaks aitavad nende vahendite abil saadud tõendid kindlaks teha ja lahendada olemasolevaid probleeme. 2022. aastal aitas SOLVIT probleeme lahendada enam kui 2 400 kodanikul ja ettevõtjal. „Teie Euroopa Nõuanne“ kasutati pea 28 000 korral, et saada teavet kodanike ja ettevõtjate õiguste kohta ühtsel turul.

Parem kutsealade reguleerimine ja kvalifikatsioonide tunnustamine

[Proportsionaalsuse kontrolli direktiiv](#) kohustab liikmesriike tagama, et kõik kutsealadega seotud kehtestatud või muudetud nõuded on vajalikud ja tasakaalus. Koormavad siseriiklikud õigusnormid raskendavad kvalifitseeritud kandidaatide juurdepääsu mitmesugustele kutsealadele ja neil kutsealadel tegutsemist. Komisjon tegi rikkumist käsitleva otsuse viie liikmesriigi kohta, et tagada õigusnormide täielik ja nõuetekohane ülevõtmine.

[Kutsekvalifikatsioonide tunnustamist käsitlev direktiiv](#) muudab teenuste osutamise kõikjal Euroopas spetsialistide jaoks lihtsamaks, tagades samal ajal tarbijate ja kodanike parema kaitse. Komisjon astus liikmesriikide puhul, kus direktiivi endiselt rikuti, otsusekindlaid samme, kaevates riigi vajaduse korral ka Euroopa Kohtusse. Komisjon sai lõpetada Itaalia, Austria ja Rootsi suhtes algatatud menetluse, kuna spetsialistid saavad seal nüüd neist eelistest kasu täiel määral.

Komisjon otsustas kaevata [Belgia](#) Euroopa Kohtusse, kuna riik ei olnud üle võtnud proportsionaalsuse kontrolli direktiivi, ning lõpetas Küprose ja Läti suhtes algatatud menetluse. Samas otsustas komisjon algatada [Küprose](#), [Hispaania](#) ja [Läti](#) suhtes menetluse põhjusel, et nad olid võtnud need õigusnormid üle ebaõigesti.

Komisjon kaebas [Portugali](#) ja [Slovakkia](#) seoses kutsekvalifikatsioonide tunnustamisega Euroopa Kohtusse. Neist kahest kohtuasjast esimene puudutas probleeme, mille oli tõstatanud kaebuse esitaja. Komisjon algatas kõnealuste õigusnormide ebaõige ülevõtmise tõttu menetluse ka [Belgia](#), [Kreeka](#) ja [Malta](#) suhtes.

Elujõuliste ettevõtjate pankroti ärahoidmine

[Saneerimist ja maksejõuetust käsitleva direktiivi](#) eesmärk on ennetada varajases etapis maksejõuetust ja luua maksejõuetutele ettevõtjatele soodne keskkond, et taas jalule tõusta. Sellega luuakse rahalistes raskustes olevatele elujõulistele ettevõtjatele tingimused varajases etapis saneerimiseks. Uute õigusnormidega suurendatakse ka maksejõuetusmenetluse tõhusust ja edendatakse elektrooniliste sidevahendite kasutamist. Komisjon algatas rikkumismenetluse [kümne liikmesriigi](#) suhtes, kes ei olnud seda direktiivi üle võtnud.

Finantsteenused

Ühtse turu keskmes on finantsteenused. ELi õigusnormidega tagatakse stabiilsuse, konkurentsi ja läbipaistvuse huvides finantsvahendajate ja -turgude nõuetekohane reguleerimine ja järelevalve. Õigusnormid hõlmavad peamisi finantsturgudel osalejaid, nagu pangad, kindlustusandjad, investeerimisühingud, varahaldurid ja muud finantsvahendajad.

Hiljuti ajakohastatud ELi õigusnormidega püütakse tagada finantsvahendajate veelgi suurem vastupidavus ja parem järelevalve, et suurendada nende suutlikkust toime tulla kriiside, näiteks pandeemia või Ukrainas toimuva sõja mõjuga. Nende õigusnormidega püütakse ka toetada majanduskasvu ning vähendada samal ajal survet keskkonnale ja võtta arvesse sotsiaalset mõõdet. Komisjon lõpetas 26 rikkumismenetlust pärast seda, kui liikmesriigid olid asjaomased direktiivid täielikult üle võtnud.

Komisjon algatas 37 rikkumismenetlust liikmesriikide suhtes, kes ei olnud täielikult üle võtnud finantsvahendajaid käsitlevaid direktiive, mis puudutavad järgmist:

- [kapitaliturgude taastamine](#);
- [jätkusuutlikkusega seotud kaalutlused](#) finantsinstrumentide ja investeerimisfondide puhul ning
- ühiseks investeerimiseks loodud ettevõtjate [põhiteabedokumendid](#).

Komisjon [jätkas üheksat rikkumismenetlust](#), mis olid seotud ELi õigusnormidega [fondide piiriülese turustamise](#), [ühisrahastusplatvormide](#) ja [audite](#) kohta.

Jaemaksed

Jaemaksed on Euroopa majanduse jaoks on väga olulised. Tõhusad jaemaksesüsteemid on tähtsad erinevate sektorite sujuvaks toimimiseks, sealhulgas jaemüügi, ettevõtjate vaheliste maksete, kommunaal- ja rendimaksete jms jaoks. Kaks neist ELi õigusaktidest, millega kujundatakse jaemaksesüsteeme käsitlevaid õigusnorme, on [muudetud makseteenuste direktiiv](#) ja [ühtsete euromaksete piirkonna \(SEPA\) määrus](#).

Komisjon algatas 20 liikmesriigi puhul makseteenuste direktiivi ülevõtmise seoses rikkumiseelse menetluse (EU Pilot). Samuti jätkas komisjon koos liikmesriikidega õigusnormide täitmise tagamise alast tööd, et tegeleda [IBAN-i põhise diskrimineerimisega](#) probleemiga. Sellise diskrimineerimisega on tegemist juhul, kui otsekorralduste tegemiseks või riigisiseste makseteenuste jaoks rahaliste vahendite ülekandmiseks ei saa kasutada teistes liikmesriikides olevaid pangakontosid. Sellega rikutakse SEPA määrust.

Järelevalve selle üle, kuidas liikmesriikide ametiasutused kohaldavad finantsteenuseid käsitlevaid ELi õigusnorme

Liidu õigus võimaldab [Euroopa järelevalveasutustel](#) (ESAd) uurida juhtumeid, kus nende järelevalve all tegutsev liikmesriigi ametiasutus võib olla rikkunud liidu õigust või jätnud selle kohaldamata. Kui uurimise käigus selgub, et liikmesriigi ametiasutus ei ole täitnud nõuetekohaselt oma järelevalvaja rolli, võib asjaomane ESA esitada kindlakstehtud puuduste kõrvaldamiseks soovitusi. Komisjon jälgib meetmeid, mida liikmesriigi järelevalveasutus võtab nende puuduste kõrvaldamiseks, ja võib esitada arvamusi, kui ESA soovitusi ei järgita. 2022. aastal võttis komisjon vastu [ametliku arvamuse](#), milles nõuti, et Slovakkia kindlustusjärelevalveasutus täidaks täielikult oma kohustusi, mis tulenevad ELi kindlustus- ja edasikindlustusandjate suhtes kohaldatavast ELi usaldatavusnõuete korrast ([Solventsus II](#)). See arvamus järgnes samal aastal esitatud [Euroopa Kindlustus- ja Tööandjapensionide Järelevalve soovitusetele](#).

Rahapesu ja terrorismi rahastamine

Rahapesu ja terrorismi rahastamise vastase võitlusega suurendatakse julgeolekut ja kaitstakse rahvusvahelise finantssüsteemi terviklikkust. Seepärast on komisjoni õigusnormide täitmise tagamise poliitikas endiselt kesksel kohal ELi rahapesuvastaste õigusnormide tulemuslik rakendamine.

Selleks et ära hoida ettevõtete kuritarvitamine rahapesu eesmärgil, on oluline suurendada läbipaistvust. Seetõttu peavad liikmesriigid tagama, et keskregistris on teave ettevõtete tegelike omanike (tegelike tulusaajate) kohta. Täpne avalikustamise kord, mis tagab ettevõtete tegelike tulusaajate ja kontrollstruktuuride läbipaistvuse, suurendab investorite ja üldsuse kindlustunnet finantsturgudel.

Komisjon algatas kõikide liikmesriikide puhul rikkumiseelse menetluse (EU Pilot), et tagada tegelike tulusaajate registreerimist käsitlevate ELi õigusnormide täitmine. Samuti algatas komisjon rikkumismenetluse [Hispaania](#), [Itaalia](#) ja [Läti](#) suhtes seoses tegelike tulusaajate registreid käsitlevate õigusnormide ülevõtmata jätmise, mittevastavuse ja ebaõige kohaldamisega. Samal ajal oli komisjonil võimalik lõpetada 11 rikkumismenetlust, kuna asjaomased liikmesriigid olid lõpetanud [viienda rahapesuvastase direktiivi](#) (sealhulgas tegelike tulusaajate registreid käsitlevate õigusnormide) ülevõtmise.

[ELi õigusnormidega](#) on kriminaliseeritud rahapesu, kui see on toime pandud tahtlikult ja teades, et asjaomane vara on pärit kuritegelikust tegevusest. Õigusnormid lihtsustavad ELi riikide vahelist politsei- ja õiguslast koostööd ning ei lase kurjategijatel ära kasutada leebemaid õigussüsteeme. Komisjon tegeles nende õigusnormide täitmise tagamisega: ta jätkas menetlust, mis oli algatatud [Belgia](#) suhtes, ning algatas menetluse [Leedu](#), [Läti](#), [Malta](#) ja [Portugali](#) suhtes, kes ei olnud võtnud neid õigusnorme üle siseriiklikesse õigusaktidesse.

Liikuvus ja transport

ELi maanteetranspordi sektoris kohaldatavad [uued õigusnormid](#) tagavad tasakaalu ühelt poolt sõidukijuhtide sotsiaalkaitse ja teiselt poolt ettevõtjate vabaduse vahel osutada piiriüleseid veeteenuseid. [Sõidukijuhtide lähetamist](#) käsitlevate ELi õigusnormidega reguleeritakse olukordi, kus töandja saab sõidukijuhi osutama ajutiselt teenust teises liikmesriigis. Nende õigusnormidega tagatakse, et lähetatud sõidukijuhid saavad lähetuse ajal vastuvõtva liikmesriigi töötasu. Samuti kooskõlastatakse nendega kontrollimeetmed kõikjal ELis.

Kuna mõni liikmesriik ei olnud neid õigusnorme ikka veel üle võtnud, jätkas komisjon [kaheksa liikmesriigi](#) suhtes algatatud rikkumismenetlust, et lähetatud sõidukijuhid saaksid neile ette nähtud hüvedest kasu võimalikult ruttu. Komisjon jätkas ka rikkumismenetlust, mis oli algatatud [Kreeka](#) suhtes, kes ei olnud järginud ELi õigusnorme [teel korraldatavate kontrollide](#) kohta, ning [Taani](#) suhtes, kes ei olnud järginud reisijate bussiveo puhul kohaldatavaid [kabotaažieskirju](#).

Meretranspordi valdkonnas jätkas komisjon rikkumismenetlust, mis oli algatatud [Portugali](#) suhtes seoses [laevavarustust](#) käsitlevate ELi ohutus- ja keskkonnanäeskirjade ebaõige kohaldamisega. Lisaks – pärast kaebust, mis oli seotud töötajate vaba liikumisega ja teenuste osutamise vabadusega merendussektoris – kutsus komisjon [Maltat](#) üles kohaldama nõuetekohaselt liidu õigust oma sadamatöötajate korra suhtes.

Konkurentsivõimeline alternatiiv maantee- ja raudteetranspordile on siseveetransport. See aitab vähendada liiklust tihedalt asustatud piirkondade ülekoormatud teedevõrkudes. Komisjon tegeles ELi õigusnormide täitmise tagamisega selles valdkonnas, jätkates rikkumismenetlusi, mis olid algatatud [Tšehhi](#), [Hispaania](#), [Luksemburgi](#), [Poola](#), [Portugali](#) ja [Sloveenia](#) suhtes, kes ei olnud võtnud oma õigusesse üle ELi õigusnorme, mis käsitlevad [siseveelaevanduse valdkonna kutsekvalifikatsioonide](#) tunnustamist. Nende õigusnormidega on kehtestatud siseveelaevanduses töötavatele inimestele kutsetunnistuse andmiseks ja nende kutsekvalifikatsiooni tunnustamiseks standarditud süsteem, mis võimaldab kvalifikatsioonitunnistuse omanikel tegutseda kogu ELis.

Lisaks algatas komisjon rikkumismenetluse [Saksamaa](#), [Horvaatia](#), [Ungari](#) ja [Austria](#) suhtes, kes ei olnud tegutsenud Doonau komisjonis ELi seisukoha alusel. See rahvusvaheline organisatsioon tegeleb navigatsioonikorraga Doonau jõel. Nimetatud neli liikmesriiki hääletasid küsimustes, milles ELil on ainuvälispädevus, ilma eelnevalt kindlaks määratud ELi seisukohata, mis on vastuolus ELi aluslepingutes sätestatud lojaalse koostöö põhimõttega.

Otsene maksustamine

Ühtne turg tagab kodanikele ja ettevõtjatele vabaduse liikuda teistesse liikmesriikidesse ning seal tegutseda ja investeerida. Kuna otsese maksustamise alaseid siseriiklikke õigusnorme ei ole omavahel kooskõlastatud ja liikmesriikide maksusüsteemides on erinevusi, leidub paraku endiselt võimalusi agressiivseks maksuplaneerimiseks ja maksustamise vältimiseks. Et ära hoida sellest tulenev tahtmatu maksustamata jätmine, teevad liikmesriigid tihedat koostööd ja ühtlustavad oma õigusnorme ELi direktiivide abil.

Üks selle valdkonna peamisi direktiive, mis mõjutab otseselt ühtse turu toimimist, on [direktiiv, millega nähakse ette maksustamise vältimise viiside vastased eeskirjad](#). Komisjon kandis 2022. aastal edukalt hoolt nende õigusnormide täitmise eest, tagades kõigepealt nende täieliku ülevõtmise Bulgaaria, Tšehhi, Saksamaa, Iirimaa ja

Hispaania õigusesse ning seejärel nende nõuetekohase ülevõtmise Bulgaaria ja Küprose poolt, kes rikkumismenetluste tulemusel kooskõlastasid oma siseriiklikke õigusakte.

Komisjon astus täiendavaid samme [Kreeka ja Hispaania](#) suhtes, kes ei olnud üle võtnud direktiivi sätteid ümberpööratud hübriidsete ebakõlade kohta. Need eeskirjad ei lase maksumaksjatel maksusüsteemide erinevusi ära kasutada, et maksta vähem makse või need üldse maksmata jätta, ning seega hoiavad ära maksubaasi kahanemise.

Komisjoni õigusnormide täitmise tagamise alase töö tulemusel viisid oma siseriiklikud õigusaktid otsest maksustamist käsitlevate ELi õigusnormidega kooskõlla veel mitu liikmesriiki: Belgia loobus välismaal asuvast varast tuleneva tulu diskrimineerivast arvutamisest, Hispaania lõpetas mitteresidendist mittetulundusühenduste ja nende rahastajate diskrimineeriva maksustamise ning Kreeka kaotas pärandvara või investeeringute asukohast (riigist) tuleneva erinevuse maksustamises.

Pärast mitut kodanikelt saadud kaebust võttis komisjon õigusnormide täitmise tagamiseks meetmeid [Saksamaa](#) suhtes, et riik viiks piiriüleste töötajate hüvitiste arvutamist käsitlevad õigusnormid diskrimineerimise vältimiseks kooskõlla liidu õigusega. Need õigusnormid seadsid Saksamaal töötavad, kuid naaberriigis elavad töötajad töö-, haigus- ja töötushüvitiste arvutamisel ebasoodsasse olukorda, millega rikuti [ELi õigusnorme töötajate vaba liikumise](#) kohta.

Komisjon lõpetas menetluse, mis oli algatatud [Hispaania](#) suhtes põhjusel, et riik oli kehtestanud ebaproportsionaalsed karistused oma maksumaksjatele, kes ei olnud deklareerinud oma välismaal asuvat vara veebivormi (Modelo 720) kasutades. Pärast seda, kui Euroopa Kohus kinnitas komisjoni seisukohta, muutis Hispaania oma õigusakti kooskõlas kapitali vaba liikumise põhimõttega. Selle juhtumiga seoses laekus ka petitsioon Euroopa Parlamendile.

Kaudne maksustamine

Käibemaksu ja aktsiise käsitlevate ELi õigusnormide eesmärk on vältida olukorda, kus ettevõtjatel ühes ELi riigis on ebaõiglane maksueelis ettevõtjate ees teistes ELi riikides. Seega aitavad need õigusnormid ära hoida konkurentsimoonutusi ühtsel turul. Kaupade vaba liikumise kaitsmiseks on liidu õigusega tagatud, et autoga seotud maksude kohaldamisel ei diskrimineerita autosid, mis on ostetud teisest ELi riigist.

Komisjon kaebas [Malta](#) Euroopa Kohtusse, kuna riik nõudis teistest ELi riikidest Maltale toodud kasutatud autode puhul, mis olid registreeritud alates 1. jaanuarist 2009, kõrgemat aastamaksu kui autode puhul, mis olid registreeritud Maltal enne seda kuupäeva.

2022. aastal jälgis komisjon eriti tähelepanelikult seda, kuidas liikmesriigid rakendavad [läbivaadatud ühist raamistikku aktsiisikaupade jaoks](#), nagu alkohol, tubakas ja energia. Nende õigusnormidega lihtsustatakse aktsiisikaupade eksporti ja importi ning kauplejate vahelist suhtlust, millega suureneb aktsiisikaupade liikumisvabadus ühtsel turul. Samuti tagavad need õigusnormid õige maksu kogumise.

Komisjon jälgis ka seda, kuidas rakendatakse [alkoholi aktsiisimakse käsitlevaid läbivaadatud õigusnorme](#), mida kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2022. Nende õigusnormidega on loodud ühine väiketootjate sertifitseerimise süsteem, et lihtsustada nende jaoks võimalust kohaldada madalaid aktsiisimäärasid kõikjal ELis.

Komisjon algatas rikkumismenetluse 16 liikmesriigi suhtes ning astus järgmise sammu menetlustes, mis olid algatatud [Belgia](#), [Kreeka](#), [Läti](#), [Luksemburgi](#) ja [Portugali](#) suhtes, kes ei olnud teatanud siseriiklikest meetmetest, et võtta täielikult üle aktsiisikaupu hõlmav läbivaadatud ühine raamistik. Komisjon algatas rikkumismenetluse 11 liikmesriigi suhtes ja jätkas [Portugali](#) suhtes algatatud menetlust, kuna need riigid ei olnud taganud alkoholi aktsiisimakse käsitlevate läbivaadatud õigusnormide täielikku ülevõtmist.

Komisjon jälgis ka seda, kuidas liikmesriigid rakendavad [ajutisi käibemaksuvabastusi reageerimisel COVID-19 pandeemiale](#). Pandeemia kõrghetkel võimaldasid need õigusnormid komisjonil ja ELi asutustel importida ja osta kaupu ja teenuseid ilma käibemaksuta, et jagada neid tasuta liikmesriikidele. Komisjon algatas rikkumismenetluse kaheksa liikmesriigi suhtes ning jätkas menetlust, mis oli algatatud [Küprose](#) suhtes, kuna neid õigusnorme ei olnud asjaomased riigid täielikult üle võtnud.

Komisjon pööras õigusnormide täitmise tagamisel jätkuvalt tähelepanu siseriiklikele

maksumeetmetele, mis moonutavad ühtsel turul konkurentsi. Komisjon jätkas menetlust, mis oli algatatud [Kreeka](#) suhtes, kes kohaldas vääralt käibemaksuvabastust Kreeka universaalteenuse osutaja kommertspositeenuste suhtes. Komisjonil oli võimalik lõpetada Saksamaa suhtes algatatud rikkumismenetlus, kuna Saksamaa õigusaktides kohaldatakse nüüd nõuetekohaselt põllumajandustootjate jaoks mõeldud kindla maksumääraga käibemaksuskeemi ja sellega on kaotatud konkurentsimoonutused.

Võitluseks maksupettusega on [halduskoostööd käsitlevate õigusnormidega](#) ette nähtud, et liikmesriigid peavad andma alates 1. jaanuarist 2020 Euroopa mootorsõidukite ja juhilubade infosüsteemi (EUCARIS) kaudu teistele liikmesriikidele juurdepääsu sõidukiregistrites olevale teabele. Pärast edukaid EU Piloti dialooge kandis komisjon hoolt selle eest, et Küpros, Taani, Iirimaa, Malta ja Sloveenia võtaksid meetmeid sellise IT-platvormi nõuetekohaseks väljatöötamiseks, mis võimaldab ametiasutustel vahetada teavet sõidukite kohta. Ühe liikmesriigi puhul EU Piloti menetlus veel kestab.

Toll

ELi tolliseadustikus on tänapäevaseid kauplemismudeleid ja sidevahendeid arvesse võttes määratletud õigusraamistik tollieeskirjade ja -protseduuride jaoks ELi tolliterritooriumil.

Selleks et tagada tolliseadustiku järgimine, uuris komisjon kauba väärtuse tegelikust väiksemana näitamist, tolli IT-süsteeme liikmesriikides ja liikmesriikidevahelisi tasusid, millel on samaväärne mõju kui tollimaksudel. Samuti jätkas komisjon kõigis liikmesriikides selle uurimist, kuidas rakendatakse [impordi ühtset kontaktpunkti](#) – elektroonilist portaali, mida ettevõtjad kasutavad käibemaksudokumentide täitmiseks e-kaubanduses imporditud kauba kaugmüügi korral.

Mis puudutab tolliseadustikuga ette nähtud karistusi, siis komisjonil valmis [aruanne](#), milles hinnatakse tollialaseid rikkumisi ja karistusi liikmesriikides. Seda aruannet võetakse arvesse ELi tolliliidu peatsel reformimisel.

Konkurents

ELi konkurentsipoliitikaga püütakse tagada võrdne konkurentsiolukord, kus ettevõtjaid julgustatakse tegema uuendusi ning pakkuma kvaliteetseid kaupu ja teenuseid kõige soodsamatel tingimustel. Selle poliitika järgimise tagavad liikmesriikide konkurentsiasutused koos komisjoniga.

Selles protsessis on tähtis roll [Euroopa konkurentsivõrgustiku direktiivil](#), kuna sellega suurendatakse liikmesriikide konkurentsiasutuste volitusi ja tulemuslikkust. Komisjon tegeles jätkuvalt direktiivi järgimise tagamisega, jätkates rikkumismenetlusi, mis olid algatatud [Eesti](#), [Luksemburgi](#), [Poola](#) ja [Sloveenia](#) suhtes, kes ei olnud asjaomaseid õigusnorme täielikult rakendanud.

Euroopaliku eluviisi ja demokraatia edendamine

„Praegu näeme, et demokraatia eest tuleb võidelda. Iga päev. Demokraatiat tuleb kaitsta nii välisohtude kui ka ebakohtade eest, mis õõnestavad demokraatiat seestpoolt. Minu juhitava komisjoni ülev kohustus on kaitsta õigusriiki.“

President von der Leyen oma 2022. aasta kõnes olukorrast Euroopa Liidus

Selleks et luua järgmise põlvkonna jaoks Euroopa, mis on tugevam, keskkonnahoidlikum ja tervem, peab Euroopa seisma oma väärtuste eest ja kaitsma oma demokraatiat. EL saab tuua inimestele, ettevõtetele ja keskkonnale enim kasu oma õigusnormide abil. Seepärast tõestas komisjon 2022. aastal taas kord, et ta on võtnud kindlalt nõuks kaitsta õigusriigi põhimõtteid, meie väärtusi ja põhiõigusi kõikjal ELis.

Õigusriik

Komisjon kasutab kõiki enda käsutuses olevaid [vahendeid](#), et kaitsta ja edendada ELis õigusriigi põhimõtteid. Üks võimas vahend selleks on [õigusriigi olukorda käsitlev aruanne](#).

See iga-aastane aruanne hõlmab kõiki liikmesriike ning selle eesmärk on edendada õigusriigi põhimõtteid, hoides ära probleemide tekkimise või süvenemise. 2022. aastal esitas komisjon liikmesriikidele esimest korda õigusriiki käsitlevad [riigipõhised soovitused](#). Tõsiseid õigusriigiga seotud probleeme – eelkõige neid, mis olid seotud kohtusüsteemi sõltumatuse või liidu õiguse aluspõhimõtetega – lahendas komisjon rikkumismenetluse abil.

Teine ELi vahend õigusriigi tagamiseks on [tingimuslikkuse määrus](#), millega kaitstakse ELi eelarvet liikmesriikide toime pandud õigusriigi põhimõtete rikkumise mõju eest. Komisjon kasutas seda määrust 2022. aastal täiel määral. 15. detsembril 2022 võttis [nõukogu](#) tingimuslikkuse määrusel põhineva komisjoni ettepaneku põhjal vastu meetmed, et kaitsta ELi eelarvet õigusriigi põhimõtete rikkumise eest Ungaris.

Komisjon jätkas rikkumismenetlust, mis oli algatatud [Poola](#) suhtes seoses Poola konstitutsioonikohtu ja selle kohtupraktikaga. Komisjon leidis, et konstitutsioonikohtu otsustega oli rikutud ELi aluslepingu sätteid ning et need otsused olid vastuolus autonoomia, ülimuslikkuse, tõhususe ja liidu õiguse ühetaolise kohaldamise üldpõhimõttega ning Euroopa Liidu Kohtu otsuste siduvuse põhimõttega.

Ühes teises Poola suhtes algatatud menetluses jätkas komisjon 2022. aastal üleskutsetega tasuda Euroopa Kohtu asepresidendi [määratud](#) igapäevased karistusmaksed. Selle [rikkumismenetluse](#) raames oli komisjon taotlenud ajutiste meetmete võtmist, et kiiremas korras kaitsta Poola kohtunike sõltumatust.

Liidu õiguse rikkumisest teavitavate isikute kaitsmine

Rikkumisest teavitajad aitavad ära hoida kahju ning avastada ohu või kahju avalikele huvidele. Nad edendavad põhiväärtusi – õigusriigi põhimõtteid ja demokraatiat – ning õigust väljendusvabadusele. [ELi õigusnormidega](#) kaitstakse liidu õiguse rikkumisest teavitajaid kättemaksu eest, mis võib sellisele teavitamisele järgneda. Samuti on nende õigusnormidega ette nähtud, et liikmesriigid peavad looma tulemuslikud

kanalid, mis võimaldavad teavitada sellisest rikkumisest konfidentsiaalselt.

2022. aastal algatas komisjon rikkumismenetluse 26 liikmesriigi suhtes, kes ei olnud võtnud üle või jõustanud õigusnorme õigel ajal. Komisjon astus järgmise sammu menetluses [19 liikmesriigi](#) suhtes, kus rikkumine jätkus.

Võitlus diskrimineerimise, rassismi ja ksenofoobia vastu

[ELi õigusnormidega](#) on ette nähtud, et rassismi ja ksenofoobia korral kohaldatakse mõjusaid, proportsionaalseid ja hoiatavaid kriminaalkaristusi. 2022. aastal jätkas komisjon jõupingutusi, et tagada nende õigusnormide täitmine. Näiteks muutis Leedu oma kriminaalseadustikku ning kaotas sellega puudused vaenukõne ja vaenukuritegude kriminaliseerimises. Samuti võttis komisjon meetmeid selleks, et kaitsta LGBTIQ-inimesi diskrimineerimise eest.

Komisjon kaebas [Ungari](#) Euroopa Kohtusse siseriiklike õigusnormide pärast, millega diskrimineeritakse inimesi nende seksuaalse sättumuse või sooidentiteedi alusel. Ungari seadusega on keelatud või piiratud alaealiste juurdepääs sisule, mis propageerib või kujutab sünnipärasest soost erinevat sooidentiteeti, soovahetust või homoseksuaalsust. Komisjon leidis, et selle seadusega rikutakse mitut ELi õigusnormi – nii ühtse turu eeskirju kui ka isikute, eelkõige LGBTIQ-inimeste põhiõigusi –, aga ka ELi ühiseid väärtusi.

Töö- ja eraelu tasakaalu edendamine

Komisjon algatas rikkumismenetluse [19 liikmesriigi](#) suhtes, kes ei olnud täielikult üle võtnud [töö- ja eraelu tasakaalustamise direktiivi](#). Direktiivi eesmärk on tagada võrdõiguslikkus tööturul osalemisel, lihtsustades hoolduskohustustega töötajate jaoks töö- ja pereelu ühitamist ning julgustades lapsevanemaid jagama hoolduskohustusi võrdselt.

Isikuandmete kaitse

Isikuandmete kaitse on ELi kodanike põhiõigus, mis on sätestatud ELi põhiõiguste hartas. Komisjon hindas eelkõige siseriiklike õigusaktide vastavust asjaomastele ELi õigusaktidele, nimelt [isikuandmete kaitse üldmäärusele](#) ja [direktiivile, mis käsitleb isikuandmete kaitset õiguskaitse valdkonnas](#), ning algatas vajaduse korral rikkumismenetluse. Komisjon avaldas oma [esimese](#) aruande selle direktiivi kohaldamise ja toimimise kohta.

Kuna andmekaitsenormide täitmise tagamisel liikmesriikides on väga tähtis roll riiklikel andmekaitseasutustel, kaitses komisjon nende asutuste sõltumatust ja seisis hea selle eest, et neil on parandusvolitused. Komisjon esitas ka [aruande andmekaitsenormide](#) kohaldamise kohta ELi institutsioonides ja asutustes.

Komisjon algatas rikkumismenetluse [Sloveenia](#) suhtes, kes ei olnud ajakohastanud oma andmekaitseraamistikku ega andnud oma andmekaitseasutusele piisavaid parandusvolitusi. Komisjon algatas rikkumismenetluse ka [Soome](#) ja [Rootsi](#) suhtes, kus puudusid andmekaitseasutuste tegevusetuse korral rakendatavad tõhusad õiguskaitsevahendid. Samuti algatas komisjon [rikkumismenetluse Saksamaa](#) suhtes, kes ei olnud täielikult üle võtnud direktiivi, mis käsitleb isikuandmete kaitset õiguskaitse valdkonnas, ja oli ebaõigesti üle võtnud õigusnormid andmekaitseasutuste parandusvolituste kohta. Lisaks algatas komisjon menetluse [Kreeka](#) suhtes seoses kõnealuse direktiivi ebaõige ülevõtmisega isikuandmete töötlemise ulatuse ja seaduslikkuse osas.

ELi kodakondsuse kaitse

ELi keskmes on ELi kodakondsus ja sellega kaasnevad õigused. Iga isik, kellel on mõne ELi liikmesriigi kodakondsus, on samal ajal ka ELi kodanik. ELi kodakondsus annab automaatselt õiguse vabalt liikuda ja juurdepääsu ühtsele turule ning õiguse hääletada ja olla valitud Euroopa ja kohalikel valimistel. Seepärast peavad kodakondsuse saamise ja sellest ilmajäämise tingimused, mis on reguleeritud siseriikliku õigusega, olema kooskõlas liidu õigusega.

Komisjon otsustas kaevata [Malta](#) Euroopa Kohtusse seoses investoritele kodakondsuse andmise kavaga. Selle kava (nn kuldse passi kava) alusel antakse süstemaatiliselt Malta kodakondsus – ja seega ka ELi kodakondsus – vastutasuks eelnevalt kindlaksmääratud maksete ja investeeringute eest, ilma et isikul oleks olemas tegelik seos Malta.

Õiguslane koostöö ja üksikisikute õigused kriminaalasjades

ELi kõige olulisem õiguslane koostöö vahend on [Euroopa vahistamismäärus](#). Selle eesmärk on tagada, et isikud, kes püüavad õigusemõistmisest kõrvale hoida, ei kuritarvita avatud piire ega vaba liikumist ELis. Komisjon astus 2022. aastal õigusnormide täitmise tagamisel väga olulisi samme, algatades rikkumismenetluse [Bulgaaria](#), [Luksemburgi](#), [Rumeenia](#) ja [Sloveenia](#) suhtes, kes olid võtnud [Euroopa vahistamismäärust käsitleva raamotsuse](#) üle ebaõigesti.

Kohtuotsuste vastastikuse tunnustamise põhimõte on kriminaalasjades tehtava liikmesriikide õiguslane koostöö alus. Euroopa Liidu Kohus kinnitas [kahes otsuses](#), et Iirimaa ei olnud üle võtnud ELi õigusnorme sellistes valdkondades nagu [vabadusekaotuslikud](#) ning [järelevalvemeetmed kui kohtueelse kinnipidamise](#)

[karistused ja vabadust piiravad meetmed](#) ning [järelevalvemeetmed kui kohtueelse kinnipidamise alternatiiv](#).

Seoses kahtlustatavate ja süüdistatavate õigustega kriminaalmenetluses jätkas komisjon [menetlusõigusi käsitlevate ELi direktiivide](#) järgimise tagamist. Komisjon astus teise sammu menetlustes, mis olid algatatud [Iirimaa](#) ja [Portugali](#) suhtes, kes olid ebaõigesti üle võtnud [õigusnormid](#), mis käsitlevad õigust saada teavet, ning [Eesti](#), [Poola](#) ja [Soome](#) suhtes, kes olid puudulikult üle võtnud [õigusnormid](#) süütuse presumptsiooni kohta.

Komisjon jätkas [ELi finantshuve kahjustavate pettuste vastast võitlust käsitleva direktiivi](#) rakendamise jälgimist. Ta võttis vastu oma [teise rakendamisarande](#) ja algatas rikkumismenetluse [ühiksa liikmesriigi](#) suhtes, kuna nende siseriiklikud õigusaktid ei olnud selle direktiiviga kooskõlas.

Julgeolek

2022. aastal jätkas komisjon [ELi julgeolekustrateegia](#) elluviimist, et tagada igaühele ELis turvalisus ja heaolu. Julgeolekule toetuvad ka meie ühiskonna, majanduse ja demokraatia aluspõhimõtted.

Tulirelvi käsitlevate ELi õigusaktidega on kehtestatud ühised miinimumnõuded tsiviilkasutuseks mõeldud tulirelvade omandamiseks, valdamiseks ja kaubanduslikuks vahetamiseks. Need nõuded aitavad vähendada tulirelvade terroristide kätte sattumise ohtu.

Komisjon jätkas rikkumismenetlust [Bulgaaria](#), [Kreeka](#), [Iirimaa](#), [Luksemburgi](#) ja [Rootsi](#) suhtes, kes ei olnud üle võtnud ELi õigusnorme [tulirelvade märgistamise](#) või [hoiatus- ja signaalrelvade tehniliste nõuete](#) kohta. Komisjon kaebas [Rootsi](#) Euroopa Kohtusse, kuna riik ei olnud üle võtnud [ELi õigusnorme](#) tulirelvade omandamise ja valdamise kohta.

Komisjon võttis täiendavaid meetmeid, et tagada [uimasteid](#) käsitlevate õigusnormide nõuetekohane täitmine. Komisjon algatas rikkumismenetluse Belgia, Bulgaaria, Iirimaa, Küprose, Poola ja Rumeenia suhtes, kes ei olnud üle võtnud [teatavaid](#) uimastitega seotud [määratlusi](#), eelkõige jätnud lisamata teatavad uued psühhoaktiivsed ained. Komisjon astus järgmise sammu [Iirimaa](#) suhtes algatatud menetluses. Kõigil neil juhtudel kõrvaldasid asjaomased liikmesriigid rikkumise.

Komisjon tegeles ka teatavaid raskeid kuritegusid ja [finantsuurimisi](#) käsitlevate ELi õigusnormide täitmise tagamisega. Ta jätkas menetlust [Horvaatia](#), [Iirimaa](#) ja [Soome](#) suhtes, kes ei olnud üle võtnud [õigusnorme](#), mis hõlbustavad finants- ja muu teabe kasutamist teatavate kuritegude tõkestamisel, avastamisel, uurimisel ja nende eest vastutusele võtmisel.

Komisjon jätkas julgeoleku edendamist digiajastul. Selleks jätkas komisjon rikkumismenetlusi [Belgia](#), [Bulgaaria](#), [Tšehhi](#), [Kreeka](#), [Hispaania](#) ja [Luksemburgi](#) suhtes, kes ei olnud võtnud oma õigusesse üle [direktiivi](#), mis käsitleb mittesularahaliste maksevahenditega seotud pettuste ja võltsimise vastast võitlust.

Komisjon peab väga tähtsaks võitlust [laste seksuaalse väärkohtlemise](#) vastu. Sellega võitlemiseks algatas komisjon rikkumismenetluse [Iirimaa](#), [Hispaania](#), [Itaalia](#) ja [Portugali](#) suhtes seoses [direktiiviga](#), mis käsitleb laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise ning lapsporno vastast võitlust. Need liikmesriigid olid ebaõigesti üle võtnud direktiivi sätteid, mis käsitlevad teatavate rikkumiste määramist, ennetamist ja ohvrite abistamist.

Ränne ja varjupaik

Komisjon kavandas [uue rände- ja varjupaigaleppe](#), et tagada ELis õiglasemad, tõhusamad ja jätkusuutlikumad rände- ja varjupaigamenetlused. Praegu arutatakse seda lepet

kaasoadusandjatega. ELi [rändepoliitika](#) hõlmab piirihaldust, viisapoliitikat, ebaseaduslikku rännet, varjupaigaküsimusi ja seaduslikku rännet. Selle poliitika edukuse tagamiseks on otsustava tähtsusega järjekindel ja tulemuslik rakendamine, austades igati inimeste põhiõigusi.

Komisjon jätkas kehtivate õigusaktide kohaldamise jälgimist ning astus ametlikke samme [Belgia](#), [Saksamaa](#), [Kreeka](#) ja [Hispaania](#) suhtes, kes olid rakendanud ebaõigesti [tagasisaatmisdirektiivi](#), ning [Itaalia](#) ja [Malta](#) suhtes, kes olid rakendanud ebaõigesti [määrust](#), mis käsitleb Euroopa

reisidokumendi kehtestamist tagasisaatmise jaoks.

Jätkus õigusnormide täitmise tagamine selle nimel, et seaduslikult ELis elavad kolmandate riikide kodanikud saaksid kasutada oma õigusi, mis tulenevad seaduslikku rännet käsitlevatest direktiividest. Näiteks lõpetas komisjon [ühtse loa direktiiviga](#) seotud rikkumismenetluse Itaalia suhtes pärast seda, kui Itaalia oli muutnud oma siseriiklike õigusakte. Itaalias töötavaid ja seaduslikult elavaid kolmandate riikide kodanikke koheldakse nüüd sellistes valdkondades nagu töötingimused, ühinemisevabadus, haridus, sotsiaalkindlustus ja maksusoodustused võrdselt Itaalia kodanikega.

Venemaa-vastaste sanktsioonide rakendamine

EL on võtnud oma [ühise välis- ja julgeolekupoliitika](#) (ÜVJP) raames vastu üle 40 sanktsioonirežiimi. Need sisaldavad [sanktsioone](#), millega reageeritakse Venemaa sõjalisele agressioonile Ukraina vastu. Et vähendada Venemaa suutlikkust sõda rahastada, võttis EL 2022. aastal vastu üheksa enneolematut sanktsioonipaketti, mis hõlmavad mitmesuguseid valdkondi, nagu rahandus, energia, meedia, transport ja kaubandus.

Komisjon edendas ja jälgis nende sanktsioonide ühetaolist rakendamist. Võimalike rikkumiste kohta teabe saamiseks käivitas komisjon [ELi sanktsioonide rikkumisest teavitamise vahendi](#) – turvalise veebiplatvormi, mis võimaldab anonüümselt teatada rikkumistest.

2022. aasta lõpuks oli laekunud üle 400 sellesisulise teate. Samuti saatis komisjon liikmesriikidele küsimustiku, et koguda tagasisidet rakendamisprobleemide kohta. Lisaks lõi komisjon eksperdirühmad, kes koordineerivad liikmesriikide rakendamistegevust ja jagavad parimaid tavasid. Lõpetuseks avaldas komisjon spetsiaalsel [veebisaidil](#) ligikaudu 550 küsimust ja vastust, et aidata sidusrühmadel sanktsioone rakendada.

